

VLIV NOVÉHO OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU NA VZTAHY MEZI ADVOKÁTEM A KLIENTEM

23. 9. 2013 / David Uhlíř

Vztahy mezi advokátem a klientem jsou založeny na vzájemné důvěře a řídí se víc obecnými pravidly slušnosti a etickým kodexem než zákonem. Vliv nového občanského zákoníku na reálné vztahy mezi advokátem a klientem proto nelze přeceňovat. Přesto od 1. 1. 2014 s účinností zákona č. 89/2012 Sb., nového občanského zákoníku, nastanou některé změny, které stojí za povšimnutí.

Klient spotřebitel

Podle současné právní úpravy jsou odlišně upraveny vztahy mezi advokátem a klientem - nepodnikatelem a klientem - podnikatelem. První se řídí ustanoveními občanského zákoníku o příkazní smlouvě, druhé ustanoveními obchodního zákoníku o smlouvě mandátní. Nový občanský zákoník slučuje zdánlivě tuto úpravu do ustanovení o příkazu (příkazní smlouvě) v § 2430 až § 2444. Zdánlivě proto, že na smlouvu mezi advokátem a klientem, který není podnikatelem, bude nutné vztáhnout i ustanovení o spotřebitelské smlouvě podle § 1810 až § 1819 NOZ.

Advokát bude tedy mimo jiné povinen s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy příkazní sdělit klientovi - spotřebiteli svoji totožnost, včetně toho, zda poskytuje právní služby jako samostatný advokát nebo společník obchodní společnosti, popis hlavních vlastností poskytované právní služby, cenu právní služby včetně všech daní a poplatků, podmínky ukončení příkazní smlouvy atd. Zejména bude povinen informovat klienta o právech z vadného poskytnutí právní služby a o způsobu, kterým klient může tato práva uplatnit, zřejmě tedy o objektivní odpovědnosti advokáta za škodu a o možnosti stěžovat si na advokáta České advokátní komoře.

Bude platit, že bude-li možné obsah příkazní smlouvy vyložit různými způsoby, soud použije výklad pro klienta příznivější. Zakázaná budou ujednání, která budou zakládat významnou nerovnováhu práv nebo povinností mezi advokátem a klientem v neprospěch klienta - spotřebitele. Výslovně budou zakázána ujednání, která by vylučovala nebo omezovala práva klienta na náhradu újmy (dnešní terminologií odpovědnost advokáta za náhradu škody).

Klient podnikatel a omezení odpovědnosti

Naproti tomu podle mého názoru ve vztazích mezi advokátem a klientem - podnikatelem bude možné sjednat omezení odpovědnosti za škodu. Z logického výkladu ustanovení § 2898 NOZ vyplývá, že lze smluvně vyloučit nebo omezit odpovědnost advokáta za škodu způsobenou klientovi z prosté nedbalosti (tedy nikoliv úmyslně, nebo z hrubé nedbalosti), pokud nebude takový klient slabší stranou.

Otázku limitace odpovědnosti advokáta za škodu jsme opakovaně projednávali na představenstvu České advokátní komory ve snaze přijmout výkladové stanovisko, většinový názor byl však odmítavý. Domnívám se však, že s účinností NOZ bude nutné se k tomuto problému vrátit a zaujmout jasné stanovisko. Doporučuji také pozornosti ustanovení § 3028, odst. 2, podle kterého „... *nebrání (současnému) ujednání stran, že se jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.*“ Jinými slovy, již dnes lze uzavřít smlouvu o právní službě s klientem - podnikatelem, která bude omezovat odpovědnost advokáta za škodu do určité výše, kupříkladu do výše pojistky advokáta.

Klienta - podnikatele také není třeba informovat o ceně právní služby, ani s ním cenu sjednat. Podle § 1792 NOZ bude platit, že byla sjednána úplata ve výši v době a místě obvyklá, tedy zřejmě ve výši odpovídající platnému tarifu.

Neodvolatelná plná moc

Současná platná česká právní úprava nezná neodvolatelnou plnou moc. Přináší to nesnáze tam, kde má advokát pozici prostředníka nebo společného zmocněnce a má podle pokynů stran za určitých podmínek učinit určitý úkon (kupř. podat návrh na vklad práva do katastru nemovitostí, návrh obchodnímu rejstříku, předložit smír stran soudu s návrhem na jeho schválení atd.). Pro zahraniční klienty z oblastí, ve kterých je institut neodvolatelné plné moci obvyklý, je to obtížně pochopitelné. Nový občanský zákoník sice neodvolatelnou plnou moc také nezná, ale v § 442 o zmocnění stanoví, že: „... *ujednají-li si strany pro jeho odvolání určité důvody, nelze zmocnění odvolat z jiného důvodu.*“ Ve výše uvedených případech tedy bude možné plnou moc udělit například s podmínkou, že ji lze odvolat jen z důvodu, že všichni zmocnitelé, kteří ji společně udělili, společně od příkazní (či jiné) smlouvy odstoupili.

Tento text byl se souhlasem autora a *Bulletinu Advokacie* převzat z *Bulletinu Advokacie*.

Autor: David Uhlíř

Zatím žádné diskuzní příspěvky